

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN PROMET

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradišče št. 17/l. — Dopisi se ne vračajo. — Št. priča Licijska knjižnica, Ljubljana — Št. telefona 552
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 90.—, za pol leta D 45.—, za četrletno D 22'50, mesečno D 7'50, — cena in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 21. novembra 1922.

ŠTEV. 136.

List stane od 1. novembra 1922:

1. za kraljevino SHS:

celoletno	Din. 120.—
polletno	Din. 60.—
četrletno	Din. 30.—
mesečno	Din. 10.—
posamezna številka	Din. 1.—

2. za inozemstvo:

celoletno	Din. 150.—

Trgovci, industrijalci in obrtniki!

Današnjemu listu prilagamo pri-
glasnice za subskripcijo delnic naše
trgovsko-industrijske delniške druž-
be »Merkur«.

Tvrdka, ki je lastnica našega edi-
nega slovenskega strokovnega lista,
si je zgradila v Ljubljani v Simon
Gregorčičevi ulici lastno veliko ti-
skarno, ki je povsem najmoderneje
urejena in bo lahko uspešno konku-
rirala s podjetji te vrste.

Najnovejši stroji raznih tipov in
velikosti so že vsi dospeli ter so že
deloma montirani, tako, da se bo
lahko začelo s tiskanjem, če ne bo
posebnih, nepredvidenih ovir, že naj-
kasneje januarja meseca prihodnjega
leta.

Trgovci, industrijalci in obrtniki,
pozivljamo Vas ter apeliramo na Va-
šo stanovsko zavest, da nam čimpre-
je pošljete podpisane priglasnice.

»Merkur«, trgovsko-industrijska d. d.

Slovenski trgovec in tuje zavarovalnice.

Kakor je za posestnika, kmeto-
valca, obrtnika in industrijalca va-
žno zavarovanje njegovega premožen-
ja in nepremičnega imetja, ravno
tako mora vsak razumen trgovec
polagati veliko pozornost, da pravilno,
pravočasno in zadostno zavaruje svo-
je zaloge v trgovini, kakor v skladi-
šču proti požarni škodi, proti
vlomski tatvini itd.

Ne mislimo se danes obširneje
pečati s tem vprašanjem kot takim,
ker nameravamo v eni prihodnji
naši številki obširneje obravnavati
stališče, ki ga mora zavzemati slo-
venski trgovec napram zavarovalne-
mu vprašanju.

Razpravljati hočemo danes samo
o nacionalizaciji tujih zavarovalnic,
ki so si na žalost naše narodne za-
vednosti pridobile koncesijo v naši
državi.

Za enkrat omenjamo le naciona-
lizacijo italijanske družbe Riunione
Adriatica di sicurtà in Trieste, ki je
dobila dne 18. septembra 1920 kon-
cesijo od ministrstva za trgovino in
industrijo št. VI, 918, pod njenim
pravilnim imenom Riunione Adria-
tica di Sicurtà in Trieste. Vendar
pa je bila ta družba naknadno dne
8. julija 1921 vpisana v trgovski re-
gister pod gorenjim imenom in z
dostavkom: Jadransko osiguravajuće
društvo v Trstu, ravnateljstvo v Za-
grebu.

Kakor je slovenski javnosti zna-
no, je ravno ta italijanska družba v
Trstu najbolj pospeševala fašistov-
sko postopanje napram našim slo-
venskim bratom v Primorju, katerim

so od goraje družbe plačani fašisti
zažigali naše narodne domove med
primorskimi Slovenci.

Opozarjamo tedaj odgovorne fak-
torje, da se prepove tej italijanski
družbi rabo potvorjenega imena:
»Jadranska zavarovalna družba
vsled česar naj se tudi odstrani na
njeni pisarni tabla z potvorjenim na-
pisom.

Tudi bi bilo v interesu države,
da bi se odgovorni činitelji prepri-
čali ali izpolnjuje gornja družba vse
one ministrske naredbe, ki se tičejo
zavarovalnic t. j., da vodi vse knjige
in izdaja vse police v enem od treh
državnih jezikov.

V enem izmed ljubljanskih dne-
vnikov bilo je že pred kratkim jav-
ljeno, da se trudi omenjena fašistov-
ska družba za to, da bi ji mestna
občina ljubljanska prodala svojo
parcelo na voglu Aleksandrove ceste
in Tomanove ulice. Upamo pa, da
se prestolica Slovenije ne bode nik-
dar tako daleč spozabila in prodala
svoje zemljišče družbi, s katerim de-
narjem so italijanske tolpe požigale
imetje naših pod italijanskim jarmom
trpečih primorskih bratov.

Namen je popolnoma prozoren,
zakaj rabi italijanska družba v naši
državi nepravilno ime Jadranska
zavarovalna družba, ker hoče pre-
slepiti naše neinformirano in neza-
vedno občinstvo, češ, da je to narod-
na institucija.

Vsak slovenski trgovec, ki plaču-
je zavarovalne premije gornji fašis-
tovski družbi, podpira istočasno
importiranje italijanskih in nemških
uradnikov v zavarovalno stroko, ker
so tako v Ljubljani, kakor tudi v Za-
grebu nastavljeni večinoma tujci. Na-
mesto da bi domači uradnik dobil
potrebno mesto.

V tej zadevi so obširneje pisali
razni zagrebški listi in opozorili hr-
vatsko javnost, da je narodno izdaj-
stvo, kdor sklepa z gornjo družbo
pogodbe in s svojim denarjem oja-
čuje v naši domači državi italijanski
kapital.

Pričakujemo, da bode tudi slo-
vensko trgovstvo izpredvidelo, da je
njihova narodna dolžnost pokazati
italijanskemu podjetju hrbet in pod-
pirati samo resnično domača zavarov-
valna društva in s tem omogočiti
potrebni razvoj domačih podjetij.

Vinko Šarabon:

Japonska deželna razstava.

Geografa in ekonomista, ki sledi
razvoju japonskega življenja v zad-
njih osemdesetih letih, bo gotovo za-
nimalo poročilo o japonski deželni
razstavi, ki ga prinaša »Neue Zü-
richer Zeitung« 3. novembra l. t. Da-
tirano iz Jokohame koncem avgusta.
Razstava se je imenovala Tokijska
mirovna razstava in bi se bila imela
vršiti, kakor pravi ime povodom mi-
rovne slavnosti. A leta po vojski so
bila na Japonskem leta izobilja; obrt
in trgovina sta se silno dvignili in bo-
gato želi, zato nihče na razstavo ni
več mislil. Vprizoritelj so razglasili
njen namen: pospešiti hoče napre-
dek narodne industrije in dvigniti so-
cijalno in duševno življenje naroda.
Namenjena je bila torej v prvi vrsti

Japoncem, a bila je prav tako po-
učna tudi za tujca.

Prvi pogled na razstavna poslopja
v nekem tokijskem parku je odkril
tako glavni znak vsega podjetja: boj
med nekdanj in sedaj, med samo-
rastlo in importirano moderno Ja-
pansko. Videlo se je takoj in je tudi
naravno, da ima Japonec ne samo v
arhitekturi, temveč tudi glede na
obrt in obleko veliko boljši okus, če
sledi svojemu prirojenemu čutu ka-
kor pa če hoče posnemati tujino.

Zanimiva so bila posebno poslop-
ja japonskih »kolonij«, kojim pri-
števajo tudi že Mandžurijo, kakor je
bilo videti na razstavi. Bogati nazor-
ni material je dal natančno sliko do-
tične pokrajine, obstojal je iz podob,
reliefov, voščenih podob in vseh de-
želnih pridelkov. Otoka Jeso in Sa-
halin sta dala les, ribe in kovine, Ko-
reja poljedelske in mineralne proiz-
vode, eden glavnih eksportnih pred-
metov Mandžurije je fižol, soja in pa
žito, nacionalni produkt Tormoze,
Kafra, se je pa po duhu poznala že od
daleč. Diagrami, statistike itd. nas
informirajo o razvoju posameznih ko-
lonij, ki se raztezajo od tropičnih pa-
cifiških otokov notri gori do skoraj
arktičnega Sahalina. Naselitev Ja-
poncev v kolonijah pa kakor se vidi
ni posebno napredovala, kajti l. 1918
jih je bilo na Koreji samo šele 340
tisoč, to je dva odstotka korejskega
prebivalstva, primerne številke za
Formozo so 150.000 ozir. štirje od-
stotki. Škoda le, pravi člankar, da so
bile vse te statistike pisane le v ja-
ponščini in zato tujim posetnikom ve-
činoma nerazumljive.

Tuja industrija je bila videti v
Foreign building-u, torej v »tujskem
posloplju«, kakor pravi prestava. Do-
sti razstavljalcev ni imela, odlikovali
so se avtomobili.

Strojna dvorana nam predočuje
napredek Japoncev na tehničnem po-
lju. Tudi na Japonskem so časi roč-
nega dela minuli, delovna moč je po-
stala draga in blago se porabi v ve-
likih množinah. Motorji, stiskalnice
in tatve brnijo in vriščejo ves dan;
kot gonilna sila služi v veliki meri
že elektrika; razen na severnem
Sahalinu, ki je pa pravzaprav ruski
in so se ga Japonci samolastno pola-
stili — tamo začasno — nimajo no-
benih posebnih petrolejskih vrelcev
in so se hitro oprijeli elektrike. —
Skoro vsaka vas ima že električno
razsvetljavo. Začeli so tudi že z
elektriziranjem državnih železnic in
pričakujejo od tega tudi nekatere ev-
ropske tozadevne tvrdke ugodna na-
ročila.

Relativno zelo veliko prostora
vzame kolesarska industri-
ja; priča nam o razširjenosti tega
prometnega sredstva, ki je s cestno
železnico in avtomobilom vred iz-
podrinilo domačo kurumo vozilo, ki
ga pelje človeška moč. Le še malo ta-
kih tipičnih korum je bilo na raz-
stavi. Dočim so v tujskem oddelku
avtomobili imeli na posetnike
veliko privlačno silo, je izstavila ja-
panska industrija samo eno marko,
ki je vrh tega še prav malo razširje-
na. Izredno slabe japonske ceste, vi-
soke pristojbine in carine so zavira-
le in zavirajo še danes razvoj avto-
mobilizma, in na Japonskem se uve-
ljavljajo samo avtomobili, ki so do-
bro in močno zgrajeni ter služijo bo-
disi kot omnibusi ali pa kot tovarni

vozovi; v tem oziru prednjači znani
Ford. — Mimogrede omenimo, da za-
služi Ford vsak dan 500.000 dolar-
jev, da znaša njegov bančni konto
circa 180 milijonov dolarjev in da
cenijo vse njegovo premoženje na dve
milijardi dolarjev. Vsa Jugoslavija
je vredna po današnjem kurzu kakih
6 milijard dolarjev, toliko torej, ko-
likor jih imata skupaj Ford in Rok-
keseller; če rečemo »vsa«, mislimo
na polje in travnike, gozde, rudnike,
železnice, tovarne, zlato, baker, pre-
mog, železo, banke, posojilnice, hra-
nilnice itd. itd., torej popolnoma vse.
— Tudi aeroplane že delajo na
Japonskem, kaj posebnega pa do dan-
es še niso fabricirali in priznajo tu-
di japonski časopisi. — Ladijski
modeli in karte kažejo razvoj
in razširjenje japonskega plovstva, ki
je raztegnilo svoje omrežje po vsej
zemlji. Za svoj razvoj se ima japo-
nsko plovstvo — kakor sploh vsa ja-
panska industrija — zahvaliti svetov-
ni vojski. — Opozoril bi tukaj, da
sem vse to: o razvoju japonske indu-
strije, plovstva, prodiranja po svetu,
celo v Evropo, opisal že v »Gospo-
darski geografiji«, kjer so posvečene
ravno Japonski cele strani, na pri-
mer 197/198, 302/303 itd.

Čez mirovni most pridemo v
drugi oddelek razstave, ki je izredno
mnogovrsten; razstavljenih je okoli
200.000 predmetov, od teh 160.000
pristno japonskih. »Zlata jama« Ja-
panske industrije svile, ima
svojo posebno dvorano. Statistika
nam pravi, da so Japonci takoj raz-
umeli narodnogospodarski pomen te
industrije za svojo domovino in jo
namenoma tako kvišku tirali, da tvo-
ri izvoz surove svile in svilenih tka-
nin celo tretjino vsega eksporta. Ro-
čnih predilnih strojev kmalu ne boš
videl drugje kakor v muzejih, nado-
mestili so jih stroji v velikih tovar-
nah. Tekstilni oddelek je brezdvom-
no med najlepšimi. Na bajne pravljice
nas spominjajo barve in vzorci,
saj nudi japonska cesta barvoželjnemu
očesu velikanski užitek. Staro in
novo si nasprotuje tukaj še prav po-
sebno in sicer ne samo v blagovnih
vzorcih. Bolj nazorno bi tega ne bili
mogli pokazati, kakor nam prestav-
lja stari in novi japonski svet vošče-
na modelna skupina plešočega para;
on v fraku, trdem ovratniku in laka-
stih čevljih, ona v pisanem kimono
iz težke svile in japonskih opankah;
plešeta najmodernejši ples, gode ji-
ma prav tako moderni fonograf. Sku-
pina iz fevdalnih časov nas spominja
na dobre stare čase, ko sta vladali še
zvestoba in poštenost, kaže nam pa
tudi izvir japonskega militarizma.

Vrtnarska umetnost izra-
ža bistveno potezo japonskega čute-
nja: prisrčno razmerje do narave. Z
veliko skrbjo in ljubeznijo gojijo mi-
niaturne pokrajine in pritlikava dre-
vesca, z globoko, rekli bi pobož-
nostjo opazuje Japonec svoje cvetlice.

Dvorana umetnosti razka-
zuje japonske slike ali pa take ev-
ropske, ki so jih naslikali Japonci.
Japonci sami slikajo najraje razpelo-
žajne slike, boja in barve so izborne;
evropske oljnate slike pa niso nič
kaj posebnega, vendar pa kaže pla-
stika par dobrih glav. Tujcem še naj-
bolj dopade uporabljena umetnost;
tu pride nekako do veljave stara Ja-
panska, škoda le, da ti mojstri ume-
talne obrti polagoma izumirajo. Moto

je pač: bolj ko je enostavna, bolj je lepo, in po tem moto so okrašene te lepe lakaste, porcelanaste in bronaste umetnine, kojih navadni okraski večkrat veliko bolj učinkujejo kakor naše evropske zvite črte. Izražajo upanje, da bo pristna japonsčina vtisnila svoj pečat tudi izdelkom na debelo, kar pa do danes še ni zmeraj opaziti. Tudi na Japonskem bi bilo domovinsko varstvo umestno.

Razstava mesta Tokio nam kaže njegovo delo na socialnem polju. Ljudstvo poučujejo v šoli, s predavanji in letaki o higijeni, zdravstvene razmere pa izboljšujejo s kanalizacijo. Veliko so že imeli uspeha, kajti epidemije so na Japonskem kljub gostemu prebivalstvu danes zelo redke. Dosti problemov velikega mesta je pa ostalo še nerešenih, tako posebno prometno vprašanje. Japonska hoče biti na vsak način moderna in to slika modernosti bi lahko izpopolnila statistika o nezadostnih telefonskih zvezah, o čudnih razmerah na pošti in na brozovnem uradu ter o vedno naraščajočem številu škandaloznih procesov, v katere so člani uradov zapleteni.

Še par podrobnosti. Veliko število pivnic piva in ledene kave nam priča o priljubljenosti teh dveh pijač, ki zlasti v mestih čimdalje bolj izpodrivata dosedaj običajni zeleni čaj. Prepoved točenja alkohola mladotnim osebam je pač tudi na Japonskem upeljana, čeprav le na papirju — do osemnajstega leta. Moderni Japonec se poslužuje seveda peresa, ki dobiva iz držala dopolnilo črnila. Razstavili so tudi pisalne stroje, kojih uporaba je precej težka, ker je treba poznati par sto pismenk.

Japonska stremi za tem, da bi poleg politične neodvisnosti dosegla tudi gospodarsko. Kdor gleda razstavo z odprtimi očmi in brez predsodk, se ne bo mogel dosti načuditi prilagodni in storilni sposobnosti tega naroda. Posebno še, če pomislimo, da je bila Japonska še pred dvema generacijama srednjeveškofeudalna kmečka država in da je industrializirani razvoj, za katerega so porabili drugi narodi več kot sto let, predelala v par desetletjih. Primerjanje s Kitajsko nam ta razmah še bolj pokaže. Seveda pa ni vse zlato, kar se sveti, in to velja še prav posebno za daljni Vzhod. Čeprav so Japonci zelo spretni v posnemanju in prilagodenju, manjka vendar ponarejenemu blagu temeljito predelanje, sicer bi ne bilo treba vseh eksportnih produktov pred izvozom pregledati. — Vprašanje je, če je razstava mnogo pripomogla k povzdigi domače industrije. Dokler ne bo znižanje cen, dosedaj še vedno umetno zadržano, postavilo japonski fabrikat na bolj normalno bazo, bodo še zmeraj raje imeli cenejše in boljše importirano blago, o čemer govori tudi pasivna trgovska bilanca.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

V Sloveniji se nahajajo cementne tovarne v Zidanem mostu, Trbovljah in Mojstrani na Gorenjskem. Tovarna v Zidanem mostu, ki zamore producirati 2400 vagonov letno, ima 185 delavcev ter prodaja cement po Sloveniji in hrvaškem Primorju. Tovarna je last Hrvatske eskomptne banke. Cementna tovarna v Trbovljah je last Trboveljske premogokopne družbe in producira letno okrog 1800 vagonov cementa. Cementna tovarna v Mojstrani na Gorenjskem pa ga producira letno okrog 2000 vagonov.

V Dalmaciji se nahaja 5 cementnih tovarn. Cementna tovarna Solin Majdan d. d. Split je urejena za 20.000 vagonov cementa ter prodaja navadno okrog 16.000 vagonov. Bila je last dunajske Kreditne banke, ima svoje pristanišče, kjer lahko pristanejo največji parniki. Prodajala je po celi Evropi, v Italijo, Turško, Bolgarijo, Rumunijo, Albanijo, Grčijo, Španijo in Rusijo (v Črnomoški luke). V Aziji je prodajala po vseh lu-

kah Male Azije razen tega v Kalkuto, Singapur in Rangon. V Afriki je prodajala v Egiptu, Tripolisu in Maroku. Po Ameriki je prodajala v Rio de Janeiro, Santos, Havano in La Plato. V Avstralijo je prodajala v Melbourne in Sidney. Kakor ta tovarna, so prodajale tudi ostale dalmatinske cementne tovarne po istih krajih. Tovarna zaposluje okrog 1000 delavcev, ima 64 peči za žganje kamna sistema Diè ter 2000 konj vodne sile. Tovarna je stopila sedaj v zvezo s cementno tovarno v Rajli pri Beogradu.

Dalmacija d. d. za proizvodnjo portlandskega cementa v Kastel Šučurcu zamore izdelati 10.000 vagonov cementa na leto. Adrija d. d. tovarna v Sv. Kajo pri Splitu je v stanju izdelati 7000 vagonov. Podjetje je last italijanske družbe in ima sedež v Bergamu v Italiji. Giljardi in Betiči, cementna tovarna v Splitu izdelata lahko 2600 vagonov letno.

Cementna tovarna v Ravnici pri Omišu, ki je last domačega kapitala, izdelata lahko letno okrog 2220 vagonov. Vse ostale tovarne obratujejo s premogom. Vse tovarne rabijo angleški premog ter izvažajo v one kraje kamor Spljet. Naš veliki gospodarski interes bi bil, da bi se naše cementne tovarne prilagodile na uporabo domačega premoga pri izdelavi cementa. Potem bi se lahko o njih reklo, da predelujejo v vsakem oziru domačo surovino in da zaslužijo kot take našo pažnjo v vsakem oziru. Poleg izvažanega cementa izvažajo tudi velike množine surovega lapora in sicer predvsem v Italijo, kjer se iz njega dela cement, ki konkurira našemu domačemu cementu. Lapor, ki je prikladen za vse vrste cementa, se nahaja v okolici Splita v ogromnih množinah, dalje tudi v okolici Hercegnova in v Boki Kotorski. Tupina pa se pojavlja v srednji Dalmaciji od Makeroške Kastelade vzdolž cele obale, 150 km daleč se nahajajo plasti laporja — tupine vedno med dvema plastmi laporja in sicer v različnih morskimi višinah.

Računa se, da bi lahko okrog 1,5 milijarde ton tupine, kar bi zadostovalo za obrat tisoč let. Akoravno je kamenolom v glavnem posel za kmete, je treba iz tega vzroka upeljati stalno izvozno carino za tupino, ki mora biti v gotovem odnošaju z italijansko uvozno carino na cement, da ne bi cement, ki se pridobiva iz naše tupine, delal našemu cementu v Italiji konkurenca.

Vse dalmatinske tovarne cementa so odkazane na izvoz in zato bi jih bilo treba z vsemi močmi vsestransko podpirati, v kolikor se bodo glede kapitala in glede vodilnega oboja v resnici nacionalizirale. Ravno tako je treba brigati se, da se osnuje še večje število tovarn ter da svojo produkcijo čim najbolj razvijejo.

Industrija cementnih izdelkov je zastopana s produkcijo izdelka, ki se imenuje eternit, plošč iz azbesta in cementa ter vliivanih izdelkov iz cementa in betona. Eternit se producira 1. v mali tovarni v Zemunu, 2. v tovarni v Solinu, ki je last cementne tovarne v Splitu, ki ga bo izdelovala dnevno okrog 3500 m², dalje 3. Koran d. d. v Karlovcu in 4. Kamernit d. d. v Laškem. Število teh tovarn se bo po vsem pričakovanju povečalo, ker se poraba eternita zelo širi. To industrijo bi bilo treba podpirati, da bi se razvila tudi v eksportno industrijo, ker imamo prebitke cementa in razpolagamo tudi z azbestom, v Stragarih v kragujevaškem okrožju ter v Južni Srbiji itd.

Cementne izdelke izdelujejo Herman Fischer v Osijeku, Steiner in Wesel v Rumi, Brodska tovarna cementa in lončene robe v Brodu na Savi, Mautner in drug v Požegi, Walošer in Kraus v Djakovem, cementna tovarna v Beočinu, cementna tovarna Girardi in Betiči v Splitu, v Zagrebu Ferdinanda Steskega nasledniki Armin Steiner, Vjekoslava Pirotića nasledniki bratje Karnuleti, Janko Grohar, Vinko Ungar, v Černomeru Adolf Müller, v Ljubljani Jože Zihlari, tovarna cementnih izdelkov itd. Industrijo cementnih izdelkov bo treba po možnosti favorizirati, da bi stopila s svojimi izdelki

na mesto železnih izdelkov, keramike in drugih izdelkov, ki se uvažajo iz inozemstva.

Iz pravosodne prakse.

Obrtno sodišče.

Tožitelj je bil pri toženi tvrdki ključavničar za mezdo 18 kron na uro pri osemurnem delu. Glede odpovedi ni bilo dogovora.

Dne 7. okt. 1922 ga je toženka brez odpovedi odslovila. Tožitelj je zahteval sodbo, da je toženka dolžna mu plačati mezdo za 14dnevno dobo in sicer za 12 delavnih dni v znesku 1728 kron.

Toženka je ugovarjala, da je bila upravičena k takojšnji odpustitvi, ker je pri njej za vse delavce izključena vsaka odpovedna doba. § 11 njenega delavskega reda določa, da se zamore službeno razmerje vsaki čas razdreti brez odpovedi, tako od strani delodajalca kakor od strani delavca. Ta določba nabita je v tovarni na treh mestih in je znana vsem delavcem ter se vsi po njej ravna.

Tožitelj je priznal, da so taki napisi v tovarni, trdil je pa, da velja to le za navadne delavce, ne pa za kvalificirane delavce, kakršen je on kot ključavničar.

Obrtno sodišče je tožbeni zahtev zavrnilo z razlogi, da je po § 72 obrtnega reda delodajalcu in delojemalcu dano na prosto, medsebojno razmerje urediti po prosti volji v okviru zakonitih določb.

§ 77 obrtnega reda določa, da velja 14dnevna odpoved, če se stranki drugače ne pogodita. V spornem slučaju posebne pogodbe ni bilo, toda v dejstvu, da je bila po toženčevem priznanju v tovarni nabita določba, da velja pri podjetju vsakokratna odpustitev brez odpovedi in da je bila ta določba njemu znana, kar tudi priznava, obstoji tiha pogodba v smislu § 865 o. d. z., ker je tožitelj odločbo molče sprejel s tem, da ji ni ugovarjal in si ni izgovoril odpovedne dobe. Tožiteljev ugovor, da velja z napisi razglašena določba le za navadne delavce in težake je neutemeljen, ker govori razglas le o delavcih v obče in ne dela nikake izjeme.

* * *

Tožitelj je bil pri tožencu zaposlen v njegovem obrtnem podjetju kot hlapec. Imel je poleg prostega stanovanje in hrane mesečno 1400 K.

Dne 5. okt. 1922 je toženec odslovil tožitelja brez odpovedi, vsled česar je zahteval tožitelj za 14dnevno odpovedno dobo na mezdi in odškodnino za hrano po 150 K na dan.

Toženec je ugovarjal, da je bil upravičen k takojšnji odslovitvi, ker je naročil tožitelju, da mora tisti popoldan voziti apno s kolodvora, od kojega je moral sicer plačati ležarino, tožitelj pa tega naročila ni hotel izvršiti. Tožitelj je od toženca ugovarjeni dogodek priznal, opravičeval se je pa s tem, da je na nekem toženčevem stavbišču pustil voz s plohi ter se je bal, da bi kdo kaj od voza ne ukradel. Tega od sodišča ugovarjanega vzroka odklonitve pa tožencu takrat ni povedal.

Obrtno sodišče je smatralo odklonitev izvršitve gospodarjevega naročila za neopravičeno, kajti toženčev zagovor, da bi utegnil kdo pri vozu kaj ukrasti, njegovega dejanja ne more opravičevati, tem manj, ker vzroka svojega ravnanja gospodarju niti ni povedal in ker bi ga v očigled gospodarjevi drugi ukrenitvi itak ne zadela odgovornost, tudi če bi bilo pri vozu res kaj ukradenega.

Odklonitev uslužbenca izvršiti gotovo naročeno delo, je pa istovestna z neopravičeno zapustitvijo dela, ki v smislu § 82 Cit f obrt. reda opravičuje delodajalcu k takojšnji odslovitvi. Vsled tega je sodišče tožbeni zahtev zavrnilo.

Razmere na Poljskem.

Znano, je, kolike ovire dela narodnostno vprašanje pri kristalizaciji notranjih razmer Poljske, vsaj obstoji dobra tretjina prebivalstva iz Nemcev, Židov, Rusov, Ukrajincev

in Litavcev. Toda težko in mogoče še težje nego je narodnostno vprašanje, je za poljsko državo gospodarska kriza, ki še vedno raste. Nikakor pa ne smemo misliti, da bi pomenila, skoro bi rekli večna kriza, razpad Poljske, ampak priznati je treba, da je dosegla Poljska uprav tekem prvih let svojega obstoja ogromne uspehe. Pomisliti je treba samo na dejstvo, da so vsa polja, katera je vojna ponovnokrat poteptala in uničila že popolnoma obdelana in obsejana. Letina krompirja je letos tako dobra, da se je ubralo mnogo več, nego potrebuje domači konsum. Danes krije Poljska vse svoje potrebe z domačimi pridelki, kajti Poljska je agrarna država, kar nam priča osobito tudi to, da so tvorili kmetje v ravnokar odstopivšem sejmu, sicer ne najbolj inteligentni, vendar pa najmočnejši in najbolj egoistični del prebivalstva. Tudi tekstilna industrija krije vse potrebe domačega trga in industrijski center Loč pošilja svoje fabrikate v Rumunijo in v Litavsko, njegovi bombažni izdelki konkurirajo v Indiji z angleškim blagom. Mesto Bjalostok je prodajalo v zadnjem času svoje sukno celo na Japonsko; pa tudi drugi industrijski centri so se je popolnoma obnovili in so dosegli predvojno produkcijo. Tekstilna industrija zavzema najvažnejše mesto v knjigi o gospodarstvu Poljske. Vse druge industrije trpijo strašno pod katastrofalnimi kalamitetami prometnih razmer.

Položaj financ v državi, ki nima plačati inozemstvu niti reparacijskih stroškov niti drugih dolgov, je najbolj fatalni kapital poljskega gospodarstva. Izdatki za preveliko armado in za uprav grotesko velik uradniški aparat (nad 350.000 definitivno nastavljenih državnih uradnikov) so pač glavni vzroki za to, da postajajo finančne razmere na mesto, da bi se poboljšale, dan za dnem slabše. Za tekoče leto je bil predviden deficit v znesku 130 milijard poljskih mark. Ceni se pa, da znaša faktični deficit 522 milijard. Začetkom leta 1920 je znašala cirkulacija novčanic 2 milijardi. Koncem tega leta pa približno 350 milijard. Inozemski dolgovi, v glavnem za dobavo moke in vojnega materiala znašajo približno 1000 milijard in računa se s tem, da bo znašal celokupni dolg Poljske koncem tekočega leta ogromno vsoto 2400 milijard. V primeru s slabim finančnim stanjem pada seveda tudi tečaj poljske marke. Vsekakor pa poseduje Poljska velik aktivum v svojem gozdnem bogastvu. Ze sama Volinija more dati letnih 200.000 m³ listnatega lesa in 500.000 m³ igljačev. Eksploatacijo gozdov ovirajo žalostne prometne razmere. Tudi primanjkujejo potrebna obratna sredstva, predvsem pa kapitali. Zelo značilno je pa, da ni mogla priklopiti tako bogatih industrijskih krajev gornje Šlezije preprečiti padca marke. Premogovna produkcija gornje Šlezije je sicer, brez ozira na začasne ovire normalna, toda transportna sredstva postajajo dan za dnem slabša.

Veliko se je pričakovalo od razvoja petrolejske industrije, toda tudi te nade se niso izpolnile v pričakovanem obsegu. Produkcija surovega olja je, odkar se nahaja v poljskih rokah, znatno nazadovala.

Primorana zbog gospodarskih razmer, stremi poljska zunanja politika za tem, da se pod vsakim pogojem izogne vojni in ohrani mir. Sicer sloni politika Pilsudskega na prepričanju, da je Rusija večni in nepomirljivi sovražnik Poljske, toda ta politika je defenzivna in skuša izbežati vsakemu napadu. V političnem programu Pilsudskega se nahaja baltska zveza, ki naj bi bila nekaka obrana proti napadom Rusije. Izvršitvi načrta nasprotujejo Finci, poleg teh pa tudi Litavci, ki ne morejo preboleti izgube Vilne. Tudi se bavi Pilsudski z načrtom, da ustvari blok srednjeevropskih držav, ki naj bi bil tudi za zaščito proti Rusiji. V bloku naj bi bila poleg Rumunije, tudi Madžarska, Češkoslovaška in po možnosti tudi še Avstrija. Iz poročil o zadnjem potovanju Pilsudskega v Bukarešto, se da sklepati, da je tudi ta načrt neizvršljiv. Ni ga pa ministrskega pred-

sednika na Poljskem, ki ne bi podal vsaj formalne izjave, da sloni celokupna poljska politika na bazi najožje francosko-poljske zveze in tudi g. Novak je to izjavil pri svojem nastopu. Pilsudskega politika sicer ne pomeni nič drugega, nego malo bolj prostega gibanja v okviru, ki je določen na podlagi te zveze, vendar se mu šteje tudi to v zlo, kajti ako stremi Pilsudski za tem, da se zavaruje pred Rusijo, mora nehoti stremiti tudi za tem, da se približa Nemčiji. To zblizanje bi bilo sicer naravno, osobito ako mislimo na to, da je v letu 1921 kljub bojkotu pripadlo 61.1 % celokupnega poljskega uvoza Nemčiji, a da se je od celokupnega poljskega izvoza izvozilo 26.6 % v Nemčijo, vendar se šteje Pilsudskemu stremenje po tem zblizanju v greh. Ker napadajo narodni demokrati rusofobsko politiko Pilsudskega, nastane nenaravna konstelacija, da je smatrati danes najbolj reakcionarne politične skupine Poljske za prijatelje Rusije. Zunanja politika Poljske ostane tedaj slejkoprej nejasna, labilna.

Sedanji razvoj ruske trgovine.

Komunistična šola, ki je oznanjevala državno razdelitev dobrin in je sistematično rušila tekom stoletij sezidano trgovino, je tekom štirih let svojega gospodarenja trgovinski aparat v resnici popolnoma uničila, zaplenila skladišča, prepovedala prosto trgovino in je trgovske sloje ubila ali jih je obsodila na brezdelje. Iz za oktobrske revolucije, pa do srede leta 1921 je živela Rusija brez trgovcev, ne samo da se trgovskih obratov ni toleriralo, ampak presledovalo se je neizprosno že vsak poizkus nakupa ali prodaje. Kdor je živel tedaj v kakem ruskem mestu, ta ve najbolje povedati, kakim pomanjkanjem je bilo tedaj izpostavljeno vse prebivalstvo, ki ki se ni smelo, razen onega kar jim je dodelila država, kar pa je bilo popolnoma nezadostno, dobaviti absolutno ničesar niti živil, niti obleke niti kurjave.

Ko je prišla vlada slednjič vendar do prepričanja, da bi moglo tako stanje popolnoma pretrsti ves komunistični sistem, ter samo še povečati že itak ogromno lakoto, je svoje teorije o trgovini vendar končno spremenila in je sredi l. 1921 dovolila svobodno trgovino, ki se vedno bolj razširja. Kar se je tekom štirih let smatralo kot špekulacijo, se sedaj imenuje trgovina. Za časa »špekulacije« je »čezvračajka« ubila mnogo domačinov danes stoji svobodna trgovina pod milostno zaščito upravne oblasti. Kaj čuda, da so te radikalne spremembe povzročile nezaupanje širokih slojev in gotov strah nekdanjih trgovcev samih. Ker je vlada na bazi svojih naukov vse kratkomalo kar se je tekom stoletja sezidalo, uničila, tako, da ni od prejšnjih trgovinskih obratov ostalo prav ničesar, so bili oni, ki so se hoteli z nova oprijeti trgovine, primorani začeti popolnoma od začetka. Izkušnje so jih opominjale na opreznost, razmere so bile nejasne; denarja malo, trgovinski odnošaji pretrgani in nova drž. trgovinska struktura ni bila še razmeram primerna. Trgovinske zakonodaje ni bilo nikake, tudi ne nobenih splošnih, predpisov, ki bi urejali trgov. odnošaje in privatna lastnina se je komaj priznala na podlagi dekreta z dne 22. maja 1922. Pod temi nenormalnimi razmerami, je pač samo ob sebi umevno, da je bila vzpostavitev trgovine zelo težka. Ne glede na to pa so posamezniki zgrabili možnost izvrševanja svobodne trgovine, ter so se prilagodili novim razmeram. Gospodarski faktor sedanje Rusije si odvarja podjetje v zelo skromnem razmerju, pri čemer se trudi da tekom enega ali dveh mesecev zasluži investirani kapital. Vsi novi trgovci stremijo za tem da se poslužujejo čim manjšega števila pomočnikov in delavcev. Delavske organizacije, ki določajo mezde, so strah trgovcev, ker navalijo na trgovčeva ramena taka bremena, da jih jedva li morejo nositi. Mezde so največja postavka med režijskimi stroški. Dogovor med trgovci in njih sotrudniki z ozirom na prosperiteto itd. trgovine je izključen, ker pot od trgovca do pomočnika vodi samo preko delavske organizacije. Na ta način

se je zaprlo mnogo podjetij, ostala so samo ona, ki zaposlujejo minimalno število delavcev ali ki so navezana na delavsko organizacijo, kakor na primer konfekcija, ki daje blago na dom in ki plačuje delavce po izvršenih komadih.

Trgovski posli se sklepajo med privatnimi strankami izključno samo proti gotovini, kreditne operacije izvršujejo medseboj samo državni trgovski organi. Privatni trgovec se peča s posredovanjem manjših kupčij med posameznimi trusti ter se zadovoljuje s provizijo ali pa kupuje od trustov na gotov račun. Kredite se že davno ne pozna in samo še državna banka upotreblja pri dajavi kreditov principe zapadnoevropskih bank. Dasi imajo poleg državnih organizacij, tudi privatna podjetja pravice do kreditov, jih daje državna banka vendar raje na razpolago državnim organizacijam in tudi za ta primer si izbire možnejše in zdravejše, med tem ko zavrača bolj šibke.

Stabilizacija sovjetskega rublja, ki se je v zadnjih dveh mesecih vendar je posrečila na precej radikalen način olajšala trgovski promet in omogočala kalkulacije. Brez tega bi bili kreditni posli iluzorični. Novi trgovci beo žarišče normalnih trgovinskih stikov Rusije z inozemstvom. Domača produkcija ne zadostuje zahtevam tržišča, Rusija konsumira mnogo več in bo morala še mnogo časa računati z uvozom. »Vnjestorg« ni danes izključni kupec inozemskega blaga; nekateri državni in kooperativni uradi imajo tudi še pravico ali možnost, da uvažajo blago iz inozemstva.

Trditev, da bi mogla povsem svobodna zunanja trgovina povzročiti popolno razprodajo Rusije, ni celotno utemeljena. Bogastvo, ki ga imajo Rusi leži zakopano pod zemljo. To bogastvo se bo moglo izkoristiti le tedaj ako se bodo pripustili inozemci v Rusijo. Za obstoj »Vnjestorg-a« se bije trd boj in govori se, da so mu šteti dnevi. Ruski trgovec ne more nakupovati blaga neposredno iz inozemstva, ako pa imajo zveze z Vnjestorgom smejo kupiti od njega blago inozemskega porekla, ako so mu plačali blagovno vrednost. Te težkoče zadržujejo trgovca pred naročili v inozemstvu in ga primora da čaka na boljše čase. »Vnjestorg« je državni centralni urad, ki posreduje v zunanji trgovini.

Spričo takih razmer, se uvažuje inozemsko blago zelo težko in samo po stranskih potih. Direktni promet med ruskimi in zapadnoevropskimi tvrdkami je za sedaj izključen. Zunanje tvrdke morejo do sedaj trgovati samo z Vnjestorgom ali z državnimi in kooperativnimi organizacijami. Te organizacije pa imajo zelo majhna sredstva na razpolago, njih kupovna moč je slaba in zato povprašujejo po kreditu. Kreditni posli pa ne najdejo pri evropskih tvrdkah, ki zahtevajo gotove garancije preveč naklonjenosti. Inozemske industrije nimajo v Rusiji posebnih skladišč ker jim to zabranjuje »Vnjestorg« zate. Zelo se omejuje delovanje zastopnikov tvrdk, ki potujejo se v Rusijo, samo za ra informacijsko in propagandno službo. Poleg tega iščejo nekatere tvrdke že sedaj zastopnike in to iz kadra prejšnjih solidnih trgovcev. To politiko zasledujejo posebno nemške firme, ki imajo v Rusiji že celo vrsto zastopnikov.

Izvoz in uvoz.

Izvoz naših jaje v London. V času od januarja do avgusta t. l. se je izvozilo iz naše države v London 675.168 zabojev jaje po 1440 komadov v London, skupno 972.637.920 komadov.

Uvoz za trgovino in prevoze v New Yorku. V New Yorku se je ustanovil urad, ki daje vsem osebam, katere bi prišle v New York po trgovskih poslih, vse potrebne informacije. Urad je osobito na razpolago zastopnikom bank, korporacij, institucij itd., ki gredo v New York v svrhu vzpostavitve trgovskih odnošajev s tankajšnjimi podjetji. Naslov urada je: Board of trade and Transportation, New York, 41 Park Row.

Olajšave uvoza poštnih pošiljk v Avstriji. Carinarnice v Avstriji so bile do sedaj opravičene brez nadaljnjega pustiti uvoziti poštno pošiljke v vrednosti do 100.000 kron. Od sedaj se poviša vrednost na 500.000 kron, kar je sigurno velike važnosti za trgovce.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Vinski trg. Stagnacija, ki je pred trgovijo zavladala na vinskem trgu, traja še dalje in bo trajala še precej časa. Kvaliteta novega vina po večini ni dobra. Zato bo povpraševanje po starem vinu večje. Star ljutomerčan se prodaja po 28 do 44 kron liter, nov po 16 do 20 kron liter, star srijemčan po 20 do 28 kron liter vršacko vino, ki je zelo slabo, po 3 do 4 krone liter.

Trgovski stiki z Anglijo. Angleška tvrdka želi stopiti v stike z dobro upepljenimi zastopniki za tekstilno blago, kakor tudi z uvoznimi in izvoznimi tvrdkami za razno drugo blago. Naslov se izve v pisarni trgovske in obrtniške zbornice.

Živinski semenj v Mariboru. Cene so napram zadnjemu semnju zopet nekoliko padle. Debeli voli kg žive teže 28 do 32 kron, poldebili voli 20 do 27 kron, plemenski voli 20 do 27 kron, bikki za klanje 20 kron, klavne krave 18 do 24 kron, plemenske krave 13 do 18 kron, klobasarice 6 do 13 kron, molzne krave 15 do 20 kron, breje krave 15 do 20 kron, mlada živina 15 do 28 kron. Izredno nizke cene so dosegle krave klobasarice in sicer cene kakor so jih imele pred enim letom. Kupčija je bila vsled malega števila kupcev bolj srednja.

Zunanja trgovina Rumunije. Od 1. januarja do julija je znašal izvoz Rumunije 2.865.634.000 lejev. Žita in mlinjskih produktov se je izvozilo za 454.405 ton, lesa za 260.431 ton, petroleja za 183.375 ton, goveje živine 75.414 komadov, prešidjev 55.914 komadov, jaje 8.122.119 komadov, vina 36.250 hl, soli 19.965 ton.

Industrija.

Nemški sladkor. Letos bo znašala produkcija sladkorja v Nemčiji 15 mil. 577.900 meterskih stotov. nasproti lanskemu 12.966.206 meterskih stotov.

Čarina.

SHS carinski tarifi v nemškem jeziku. Da ustreže v obče važni potrebi, je izdala »Minerva«, tiskarna v Subotici, jugoslovanske carinske tarife v doslovnem nemškem prevodu. Knjiga vsebuje uvozno in izvozno carino, popis luksuznega blaga ter način računanja tare in agia. Cena 75 Din. Pošilja se po povzetju in ako se denar pošlje naprej.

Denarstvo.

Novo investicijsko posojilo v Češkoslovaški. Kakor je izjavil češkoslovaški finančni minister Rašin stoji Češkoslovaška neposredno pred najetjem novega investicijskega posojila v znesku 4 milijonov funtov šterlingov.

Stanje papirnatega denarja v Nemčiji. Po izkazu nemške državne banke je bilo v Nemčiji dne 7. t. m. za 517.056 milijonov 199.000 mark papirnatega denarja v prometu.

Povišanje obrestne mere nemške državne banke. Nemška državna banka je povišala obrestno mero meničenemu reeskontu od 8 do 10 odstotkov, lombardnim posojilom pa od 9 na 11 odstotkov.

Davki.

Alkoholni davek na Češkem. Alkoholni davek v Češkoslovaški bo znašal za prihodnje leto 496 milijonov čeških kron.

Razglas. V smislu člena 36., B IV št. 11 zač. zakona o proračunskih dvajstih z dne 27. junija 1921, »Sl. Nov.« br. 154 (»Ur. L.« št. 240) se naznanja, da so odmerni izkazi o davku na poslovni promet za II. in III. skupino za IV. četrtletje 1921 in za leto 1922 v času od 1. do 15. dec. 1922 razgrnjeni pri davčnem uradu v Radovljici in pri županstvu davčnim zavezanecem na vpogled. Vsak davkoplačevalec ima pravico, v tem času vpogledati le svojo davčno dolžnost zadevajoče postavke, za druge pa le, če se izkaže s kolkaprostim pooblastilom, da jih je upravičen zastopati v davčnih zadevah. Določba, da je zavezanec upravičen zahtevati pri davčnem oblastvu podrobne podatke v odmerni podlagi, je še v veljavi. Taka prošnja je podvržena kolku za 3 Din. Kak priziv ali pritožbo proti odmerjenemu davku je vložiti v 15 dneh po preteku roka za vpogled

odmere, to je v času od 15 do 30. dec., pri davčnem okrajnem oblastvu v Radovljici, a mora biti kolekovan s kolkom za 10 Din. Sicer se ne vpošteva. Opozarja se pa, da imajo pravico do pritožbe samo oni davčni zavezanec, kateri so v zato določenem roku vložili tozadevno prijavo. Kdo je vložil prijavo, je označeno v predpisnem izkazu.

Promet.

Vozni red na progah sarajevske direkcije državnih železnic ostane neizpremenjen. Glasom obvestila Direkcije državnih železnic v Sarajevu tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici ostane sedanji vozni red na njenih progah, koji je stopil v veljavo 1. junija t. l. v celoti neizpremenjen tudi v zimski seziji 1922/23.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Konsumentom bosanskega in slovenskega premoga. Glavna rudarska direkcija v Beogradu je obvestila tukajšnje trgovsko in obrtniško zbornico, da je minister za sume in rudokope z rešenjem z dne 25. oktobra 1922 P. Br. 8738 ukinil vsakršno izdajanje odobrenj za nabavo premoga iz bosanskih rudnikov, ker imajo le-ti zadostne zaloge — okrog 3 000 vagonov —. Konsumenti bosanskega premoga naj se obračajo v bodoče za nabavo dovoljenje na Glavno rudarsko direkcijo, ki pa bo dajala prednost dobavam za promet (saobračaj). Za vrtniški premog naj se obračajo konzumenti naravnost na upravo premogovnika Vrtnika, za premog iz slovenskih državnih promogovnikov pa na Oddelek za premog pri pokrajinski upravi za Slovenijo, kakor je bilo to doslej.

Razno.

Prijava ustmeno sklenjenih kupnih pogodb. Delegacija ministrstva financ objavlja uradno: Tudi ustne kupne pogodbe o nepremičninah se morajo prijavi davčnemu uradu v roku 15 dni, določenem v čl. 131 taksnega in pristojbinskega pravilnika (»Uradni List« 104 1921). Prekoračenje tega roka ima za posledico kazen v petkratnem iznosu redne takse (glej razglas delegacije ministrstva financ št. B II 1013/1-1922, ki izide v »Uradnem Listu«).

Pospesenje transporta reparacijske živine. Ker se dogaja, da reparacijska živina zaradi dolgega potovanja zboli, je železniška direkcija zapovedala vsem postajam, da ne zadržujejo transportov.

Litografski mojster. Pri inženjerski podoficirski šoli v Mariboru je razpisano mesto litografskega mojstra. Predmetni pogoji so interesentom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Meterski sistem v Rusiji. Ruskulta poročila iz Rige, da je sovjetska vlada sklenila uvesti meterski sistem, in sicer v dveh rokih: s 1. januarjem 1923 se uvede na komisarijatih za trgovino, pošto, telegraf in narodno zdravje; v teku let 1924—1927 pa v vseh ostalih komisarijatih in v trgovini.

Velik deficit italijanskih železnic. Upravni svet italijanskih državnih železnic je ugotovil za dobo 1921—1922 1290 milijonov lir primanjkljaja, čigar največji del so povzročile odškodnine trgovcem in drugim odpošiljateljem za Poljsko žito za Nemčijo. Poljska vlada je dovolila izvoz v Nemčijo 100.000 ton ječmena in 160.000 ton ovsu.

Tržna poročila.

Žitni trg. Na novosadski produktni borzi so bile cene žitu sledeče: pšenica 15.20 do 15.40 kron, oves 10.25 kron, kóruza 12.80 kron, pšenična moka (št 0) 21.80 kron. — Tendence se je ustalila.

Cene žitu v Budimpešti. V Budimpešti notira pšenica 10.300 Ko., rž 6800 do 6900 Ko.

Cene mesa, slanine in masti v Celju. Govedina v mesnicah I. vrste 52 kron, II. vrste 48 kron, na trgu I. vrste 48 kron, II. vrste 36 kron. — Teletina I. vrste 64 kron, II. vrste 56 kron. — Slanina se prodaja domača po 120 kron, ameriška 106 do 112 kron; mast domača 124 K, ameriška 114 kron. — Svinjsko meso I. vrste 80 kron, II. vrste 70 kron kilogram.

Nabirajte pri vsaki priliki za
,TRGOVSKI DOM'!

500 m³ suhih bukovih in
100 m³ borovih kalanih drv
za kurjavo ter večje množine
lanskega in letošnjega vina
lastnega pridelka ima za pro-
dati IVAN HELLER, Breg pri
Ptuju.

Suho (prekajeno) **svinjsko meso**

po želji pusto ali mastno — po 5 kg 120.— Din —
franko pošta, razpošilja po povzetju tvrdka

Jos. Ducháč, Pakrač, Slavonija.

Veletrgovina **A. Šarabon** v Ljubljani

priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje
moko
in deželne pridelike
raznovrstno rudniško
vodo,

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

Samo na debelo!

Zimska trikotaža vse
vrste nogavic, roka-
vic, havbce za otroke,
dokolenice ter vseh
barv volne.

GASPARI & FANNINGER
MARIBOR

Samo na debelo!

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarn: Bösendorfer, Erhbar, Czapka,
Hözl, Schweighofer, Stingl itd. Tudi na obroke.

Jerica Hubad roj. Dolenc. Ljubljana, Hilsnerjeva ulica 5.

Raznovrstne **šolske zvezke**

za srednje, obrtne in osnovne šole, kompendije,
dnevnik in beležnice, raznovrsten papir in vse
šolske in pisar. potrebščine dobavljajo najceneje

TISKARNA "SAVA", KRANJ.

POZORI! Za trgovce posebno ugodne cene!

TRGOVCI!

TRGOVCI!

Izšla je Blasnikova

VELIKA PRATIKA

ZA LETO 1923.

Letošnja izdaja je posebno obširna in vsebuje bogato poučno snov. Ta
Pratika je najstarejša in se je odda vsako leto nad 100.000 izvodov.
Zahteva jo skoro vsaka slovenska rodbina. — Za trgovce je ta Pratika
hvaležen prodajni predmet, ker se jim da pri večjem odjemu znaten popust.
Naroča se v tiskarni J. BLASNIKA NASL. V LJUBLJANI, Breg 12.

Zahtevajte

„MEDICINAL KONJAK“

z znamko

„Alko - modri križec“

in najfinejše krem likerje!

„ALKO“, Ljubljana-Kolizej

Poziv k subskripciji delnic I. emisije trgovsko-industrijske delniške družbe „Merkur“ v Ljubljani.

Konzorcij za izdajanje Trgovskega lista in ustanovitev trgovske tiskarne v Ljubljani se je na podlagi
rešenja ministrstva za trgovino in industrijo št. 3299 z dne 25. julija 1922 in koncesijske listine z dne
14. februarja t. l. oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani z dne 28. junija št. 5073, ter ustanov-
nega občnega zbora z dne 28. decembra minulega leta preosnoval v delniško družbo pod tvrdko

„Merkur“, trgovsko-industrijska deln. družba v Ljubljani.

Delniška glavnica nanovo ustanovljene družbe znaša

K 3.000.000.—,

ki se bo razdelila na 7.500 kosov delnic po K 400.— nominale.

Subskripcija delnic se vrši pod sledečimi pogoji:

1. Članom starega konzorcija Trgovskega lista, ki so svoječasnno vplačali podpisane deleže, se bodo oddajale delnice po kurzu K 440.—, dočim se bodo članom konzorcija, ki niso vplačali deležev in novim delničarjem oddajale delnice po kurzu K 480.— za kos.
2. Upravni svet si pridrži pravico dodelitve delnic.
3. Ažijski dobiček se porabi v kritje ustanovnih stroškov in eventualno v rezervne svrhe.
4. Delnice so deležne dobička od 1. januarja 1923 dalje.

Upravni svet: „Merkur“, trg.-Industrijske d. d. v Ljubljani.